

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
 1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség; és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók; a dohányüzemnél.

Egy havi közigazgatás.

A vármegyén.

A vármegye és a város közigazgatási bizottsága ülést tartott, amelyen a múlt hó közigazgatásáról nyertünk tiszta képet, másrészt pedig szükségletek szerinti fölvetett kérdések nyertek gondos elintéztést.

Egyébként az ülések rendes mederben folytak le, anyagukat a szakreferensek sablonos jelentései s az azokra tett észrevételek adták.

A vármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 8-án d. e. ülésezett **Széchenyi** Viktor gróf főispán elnöke alatt.

Az alispáni jelentés említésre méltó dolgot nem tartalmazott. Balassa Sándor főjegyző előadójelentéséből kiemeljük a következőket: A földművelésügyi miniszter leiratot küldött, amelyben arra hívja fel a vármegye figyelmét, hogy a gazdasági terményekben mindgyakrabban üzött hamisításokat őrizze ellen s e tekintetben tartsa ébren a fogyasztó, illetve vásárló gazdaközönség figyelmét. A leirat abban látja a bajok forrását, hogy a vásárlás nem történik szakszerű felügyelettel. A miniszter 3 vegyszert fog leküldeni a vármegyébe, hogy azok a bevásárolt terményekből (pl. vetőmagvakból, műtrágyából stb.) vegyenek mintát s a hatóságokat kioktassák a hamisítások ellenőrzésére. A jelentéshez Koller Pál szólt hozzá pártólólag rámutatva a hamisítások hihetetlen nagymértékű elharapódzására.

Holczner Lajos abai bérli tejgazdaságában előállt kellemetlen esetet, valamint a sukorói bíró ügyet lapunk más helyén tárgyaljuk.

Bruck Frigyes és **Rezső** dunapentelei földbirtokosok valóságos vandálizmussal kezelték Pajzs Gyula dr. rácalmási földbirtokosnak az ő területre kiágazó akácfaikat. Csaknem töből kivágták őket. (Valószínűleg az ismeretes osztrák törvény alapján, amely t. i. megengedi, hogy a szomszéd levágja a területére árnyékot vető galyakat. Hogy nálunk lehet-e érvényesíteni a Bach-korszakból reánk maradt osztrák törvényt, az ezidő szerint nyílt kérdés. Mi az önálló jogterület álláspontjára állva az osztrák fa-törvényre nem adunk.) A garázda földbirtokosokat kártérítésben marasztalta el a fűszolgabíró. A megfelelőbbet ítéletet újabb adatok beszerzéséig felfüggeszti a bizottság.

Lauschmann Gyula dr. t. főorvos az egészségügyi állapotokról jelentett. Házasságra lépett 232 pár. Született 735, meghalt 449 egyén. A születési többlet 286. 3297 megbetegedés fordult elő, amely megfelel a lakosság 16%-ának. A gondozásban levő gyermekek száma 881, ellátásuk kifogás alá nem esett. A közegészségügy kedvező volt. A betegedés legnagyobb aránya (662) a gyomor-bántalmakra esett, ez a helytelen táplálkozásban és erős zivizásban leli magyarázatát. A járványos betegségek közül a kanyaró öltött nagybőrvet. A 240 eset közül Lovasberény 138 al szerepel. 3538 himlő és 2637

ujraoltást eszközöltek az orvosok: A Szent György-kórház betegforgalma a következő volt: A beteglétszámhoz május hó folyamán jött 187, így ápolás alatt volt 348. Gyógyultan távozott a hó folyamán 163, elhalt 16, maradt 155.

Turján József pénzügyigazgató jelentése szerint a kincstári követelés kitett 3,324,291-58 koronát, erre befizetett összeg volt 1,715,712-53 korona. Hátralék 1,608,679-65 korona. Fizetési halasztást 44, adóelengedést 6 esetben adott az igazgatósg.

Vajda Géza főmérnök jelentése szerint az utak jó állapotban voltak. A kereskedelmi miniszter leirt, hogy Zichy-falva állomás nevének megváltoztatására tegyen javaslatot a bizottság. A „Fejér-Zichy-falva” elnevezést terjesztették fel.

A főmérnöki jelentéssel kapcsolatban **Czirák Antal** gróf interpellált a lerendelt vasuti fűty miatt. A kereskedelmi miniszter a folyton kellemetlenkedő vasuti fűtyöt lerendelte, a mi által némi zavart idézett elő a közlekedésben. A vasuti átjáróknál, minthogy a vonatok pontos érkezését fűty nem jelenti, misériák támadtak, megessék, hogy a kocsin utazónak fél órai késésbe kerül a sorompó rendetlen kezelése. A közbiztonság is hiányt szenved a kétes értékű rendelkezés által, t. i. a kanyarulatoknál, sorompóknál, ha jelzés nem figyelmezteti az utast, könnyen életveszedelem áll elő. Az interpellációt javaslat/tétele kiadták a főmérnöknek.

A jelentéshez hozzászólt még **Széchenyi**

Bucsuszó

a Fejérmegyei Napló olvasóihoz.

Mélyen tisztelt Olvasóim!

Azt hiszem többen vannak, akik innen-onnan értesültek már róla, hogy csekélységem a vakáció folyamán egy kissé hosszabb utra szándékozok menni és pedig nem holmi Norvégiába vagy Spanyolországba, hanem egyenesen Amerikába.

Ez a magamfajta járókelő embereknek a sorsa. Félasztendővel a vakáció előtt már kérdezték tőlem az ismerőseim:

— Hova megy az idén Szerkesztő ur?

Ha azt mondom, hogy Velencébe, Tirolba s hasonló icsi-icsi kis kirándulásokra, akkor az ajkukat biggyeszti és lakonikusan ennyit mondanak:

— Csak? . . .

Éreztem ezt én már régen és azt is, hogy globetrotter mivoltomnak most már első sorban Amerikával tartozom. Bejártam Európát az Északi foktól Gibraltárig, voltam Afrikában, hova mehetnék most már a logika szerint máshová, mint Amerikába?

Mikor azonban erről önként bátor vagyok ér-

tesíteni, érzem, hogy csak itt a vonal alatt szólhatok önmagához legalkalmasabban. Ezen a kedves területen, ahol életem legértesebb epizódjait tártam önmag elé, ahol úgy beszélhetek, ahogyan érzek s olyan vagyok, a milyennek a magán életemben ismernek, jökedvűnek, csapongónak s mondjuk ki a szót őszintén: szeretetreméltónak (ugyebar ennyire csak lehet az ember szerény?) A vezércikkben ezen irásomnak nincs helye, ott nagyon komolyan beszélnek — vagy füllentenek az emberek, egy arcizmus se rándul meg belé. A napi hírek rovata tulságosan szenzációs és nagyon is vegyes társaság, az öngyilkosjelöltektől kezdve a csibepannik és tarnócai juhászbójárokig mindenkinél van joga kikérni a maga részét. Ide, a tárcarovatba azonban úgy lép az ember, mint a szalomba, ahol csak szeretetreméltóan csevegni szabad, már ahogy illik.

Tehát Amerikába megyek.

Régi vágyamat valószínű meg. Látni akarom azt a meseországot, amelyről annyit irnak és füllentenek az emberek, hogy a magamfajta porban járó halandó ki sem ismeri már magát. Régóta csábítanak arrafelé a jóbarátaim. Husz év óta Magyarországon annyi ismerősre tettem szert, hogy bőven jutott belőlük Amerikának is. Van egy csomó papíársani, akikkel a pesti sze-

mináriumban jártunk együtt s a kik most Amerikában szíjják a levegőt (rosszabbat nem mondok róluk). Ezek, olvasva az utelírásaimat, évek óta huzkodják a számon keresztül a mézes madzagot:

— Mit kóborolsz te mindig abban a vén kopott Európában? Mi van azon látnivaló? Mi van arról írni való? Gyere ide miközött, ha nagyszerűt, ha szenzációsat akarsz látni, ha igazán érdekes utelírásokra fáj a fogad.

No hát mi kell a magyarnak egyeb? Addig furtam-faragtam most már éveken át a terveket hogy most végre utrakészen állok s valami szorongó félelemmel, valami remegő vágyakozással az újdonság iránt, aztán az én kicsinyiségem érzetében, a melynek a jó Istentől kell várni a segítséget erre a nagy utra — úgy állok most a nagy ut előtt.

Utam Fiumén keresztül vezet. A hajó: a Cunard Line kivándorlási hajója, a *Carpattia* lesz jó két hétig a tanyám. A célom tanulmányút levén, a mely különösen a kivándorlással és a visszavándorlással kíván foglalkozni, hogy mint író és pap hazám népe javára értékesítem tapasztalataimat — némi kiváltságban részesülök. A kultuszminiszter bokros érdemeimre való tekintettel anyagilag támogat, a hajós társaság pedig

Sövegjártó János

vászon kereskedése

menyasszonyi kelengyék

olcsó, szabott árak mellett.

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Mai lapunk 4 oldal.

00000321

A Radványi-ügy.

Radványi-(Gébauer) Miklós ügyében folytatott fegyelmi vizsgálatról és annak eredményéről a következőkben számolunk be olvasóinknak:

Radványi Miklós benső összeköttetésben állott Müller Alajos névi iparivaggyal, aki körülbelül 14 év előtt hamis nemesítésekkel foglalkozott, végre hurokra került és a prágai törvényszék négy évi fegyházra ítélte őt. A benső barátság még Trencsénből indult ki, ahol Radványi akkori levéltárnok volt és folytatódott Székesfehérvárról, ahol Müller több ízben fölkereste Radványit, részint lakásán, részint a levéltárban.

A Müller-Radványi társaság idegen embereket csempészett magyar nemesi családokba és a trencsényi levéltár használatá fől hamis iratokról való másolatok kiadására, halomszáma vannak az okiratok, amelyeket Müller állított ki s Radványival együtt becsempészett a trencsényi levéltárba, anonnán azután Radványi nem létező fasciculókra hivatkozással hiteles másolatot adott ki a levéltár pecsétjével, még pedig az eredeti hibás szöveget, mert Müller latinul nem tudott, a lehetőség szerint kijavította. A hamisítványok oly kezdetegesek, hogy bárki is fölismeri azokat, még ha nincs is szakismerete, és az eljáró társaságra nagyon jellemző, hogy az egyébként képzet Radványi épp a hibás szöveg átjavításával vezette tévútra az országos levéltárt, amelynek véleménye egy esetben hozzájárult ahhoz, hogy a hamis oklevelekről készült másolatok alapján egy cseh család nemesítését nyert Magyarország.

A hamis címerleírások, a törzsfáknek tetszés szerint való összeállítás, nem létező egyéneknek hozzávétele, hogy a külföldi család a hasonló hangzású magyar családdal összekapcsolható legyen, hamis iratoknak a lezárt indexbe való utólagos beiktatása, vagyis index hamisítás, a nemesi díkális összeírásokba idegen nevek beírása, még pedig hamis örökbe fogadási nyilatkozat alapján, tehát okirathamisítás, eléggé gyakoriak voltak Trencsénben, amelynek levéltára két hatalmas láda okiratot szolgáltatott Radványi Miklós fegyelmi ügyéhez. Müller Alajos a prágai törvényszék előtt a hamis okiratok gyártását nagy részben magára vállalta, de kijelentette, hogy 3-4-ről mit sem tud. Ezeknek szerzőségét az írásszakértők egész biztosan nem tudták ugyan megállapítani, de tény az, hogy a trencsényi levéltárban csakis Radványi és Müller foglalkoztak ilyen hamis nemesítési ügyekkel.

Müller levelei megvannak, melyet a fegyelmi vizsgálat kiküldött biztosai Radványi írásai között megtaláltak. Ezen levelekben Müller utbaigazítást ad, hogy Radványi hogyan járjon el az egyes ügyekben. Megemlíti, hogy szeretne Radványinál olyan okiratokat találni, a melyek egyes családokra vonatkoznán, csakis „négy szem között és diplomatikus uton” tárgyalhatók. Radványi az összeköttetést Székesfehérvárról is föntartotta Müllerrel.

A felfogott és a vizsgálat adataihoz csatolt iratok rendszeres irodát mutatnak, amely Székesfehérvárról a vármegyei levéltárban az ország minden részére, sőt a külfölddel is igen kiterjedt levelezésben volt, — még pedig nemesítési ügyekben. Száz száma vannak a nyomtatott címzésű borítékok, melyek a levelekre a választ voltak hivatva meghozni Radványi irodájának, mely az egyébként nem nagy anyagi bevételekről is rendszeres könyvet vezetett.

Radványi Székesfehérvárról is olyan irányban dolgozott, mint Trencsénben. Egész egy ládára való leveleiből félbenmaradt, vagy bevégzett írásából megállapítást nyert, hogy a nemesítés céljaira minden meg nem engedett módot és eszközt felhasználott. Békésmegye egyik családját például, aki ő rá bízta ügyét, összekapcsolni akarta egyik régi nemes családdal. Radványi, midőn már mindent megpróbált, még pedig eredménytelenül, az illető község előljáróitól nyilatkozatot kért, vajjon az idős emberek tanuallomása, vagy egyéb följegyzések alapján megállapítható-e, hogy az illető egyének ősei nemesi jogokat gyakoroltak Békésmegyében? A község nyilatkozata, melyet a főszoigabíró hitelesített, tagadó volt és csupán annyit említ, hogy az öreg emberek egy gyermekre emlékezének, a ki 8-10 éves korában

a községből eltávozott, hogy hova, nem tudják. Radványi ezt a hiteles okiratot akarta megkorrigáltatni. Visszairt a községnek, hogy e helyett újat állítson ki, melyben az „atyafiak” a nemesi jogokról ne tegyenek említést, a gyermekekről, pedig írják azt, hogy 18 éves ifjú volt, a ki a fejezmegyei Pákozdra költözött. A község természetesen nem állott kötélnek, de az okirat hamisításra való felbujtás ténye bizonyos.

Székesfehérvárról a hevesmegyei levéltárnok leveleit is megőrizte Radványi pedig ezek a levelek olyanok, hogy bűnös összejátszást mutatnak és egyúttal arról tesznek bizonyosságot, hogy Radványi az eszközközből egyáltalán nem volt válogatós akár saját érdeke kívánta, akár pedig mástól nyert felhívást.

Fejérvármegye levéltárát összeforgatt és nagyon is kétségessé tette annak hitelességét. A régi és előzőleg szabályos rendben tartott fasciculusból, a periatokból, stb. kiszedte a nemes családokra vonatkozó iratokat, azokat külön fasciculumba rakta, még pedig minden számozás és minden rendezet nélkül, csak azért, hogy a nemesítés írásai között esetleg másról is adhason, ha szükséges, másolatot. A Barkóci Rosthy család írásai közé például elhelyezett egy okmányt, mely a külföldi Rost de Hadenberg családra vonatkozik és a két családnak még létező összefüggését lett volna hivatva bizonyítani.

A régi fasciculások és mindezek alapján most már alig lehet a levéltárban eligazodni, mert az eredeti fasciculusi valamelyik számu aktája például, melyet az index mutat, a jelzett fasciculusból hiányzik, a Radványi által kijavított szám alatt sincs ez az akta, hanem ott egészen más található, a keresett írás pedig abban a csomagban van, melyet Radványi mindenholnan összeszedett, és a melyben nem egy igen gyanus eredésű, semiféle levéltári jelzést nem mutató írás is foglaltatik. Ez a bűnös eljárás jó részben tönkre tette Fejérvármegye levéltárát, megingatta annak hitelességét és bizony nagyon sok munkára, hozzá értő kézre lesz szükség, hogy a régi rend újra helyreálljon.

A fegyelmi hatóság, a melynek tagjai gróf Széchenyi Viktor főispán elnöklésével Turján József pénzügyigazgató, Schaller Flóris tanfelügyelő, verbi Végh István és Koller Tivadar bizottsági tagok voltak, Radványi Miklós visszaéléseit súlyos, de igazságos ítélettel büntette. F. hó 7-én d. e. 10 órától 1-ig és d. u. 3 órától 7-ig vizsgálta a kiküldött bizottság terjedelmes jelentését, összehasonlította azt a levéltárban őrzött három láda okirattal és egyhangulag kimondotta büntetésül a hivatalvesztést, még pedig azon hozzáadással, hogy az ítélet jogerőre emelkedvén az összes iratokat a kir. ügyészséghez teszi át, mert a bűnös üzemek egyrésze büntetőjogi szempontból még el nem éviült.

Nagyméltósága

Zichy János gróf

szőlészete elad

ugy nagyban, mint zárt palackokban saját főzésű valódi ó törkölypálínták 2-10 K, új törkölypálínták 1-90 K, cognacot 5 K árban literenként, palackkal együtt.

Csomagolás önköltségen számmittatik. — Szállítás utóvétellel történik. Megrendelések

Uradalmi intézőség Tácz

(Fejérm.) címre kéretnek.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárról.

Ujabb rendszerű kocsik!

HIRTLING PAL

KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: Tolnai-utca 16. Székesfehérvár Raktár: Simor-utca 35

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbácat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges műhelyemet.

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

A peronoszpora leghatékonyabb ellenszere a Dr. ASCHENBRANDT-féle

Bordói-por

amint azt úgy a külföldi mint kilenc éves hazai tapasztalatok igazolják. Nem perzsel! Jól tapad! A fecskendők nem rontja! A burgonyavész ellen használati szerek közt is a leghatásosabb!

A lisztharthat legbiztosabb gyógy- és óvszere a Dr. ASCHENBRANDT-féle

Rézkén-por

mely a szőlőt egyúttal az antraknózis ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

- 50 kg. zsákban kg.-kint bordói-por 68 f.
- 10 és 5 " " " bordói-por 72 "
- 2 " " " bordói-por 73 "
- 50 kg. zsákban kg.-kint rézkénpor 45 f.
- 10 és 5 " " " rézkénpor 49 "
- 2 " " " rézkénpor 50 "

Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet mielőbb megrendelni. A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető füzeteket, a használati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker. Alkotmány-utca 31. szám.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető:
Kováts Pálnál Székesfehérvár.
Szigethy Testvéreknel Székesfehérvár.
Déri József és Fiánál Ercsi.